

## 77 . Sarmizegetusa | Județ: Hunedoara | Punct: Poarta de Nord | Anul: 2013

**Anul:** 2013

**Cod RAN:** 91063.01

**Perioade:** Antichitate

**Epoci:** Epoca romană târzie

**Categorii sit:** Civil, Apărare (construcții defensive)

**Autori:** Dorin Alicu, Gică Băeștean, Emilian-Simion Bota, Carmen Ciongradi, Alexandru Diaconescu, Valentin Voișian

**Instituții:** Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca

### Raport

Pentru a oferi coerență ruinelor în vizitarea orașului Colonia Dacica Sarmizegetusa am inițiat cercetări pentru dezvelirea porții de nord a orașului și a drumului (cardo maximus) pentru ca accesul în sit să se facă exact pe poarta și pe drumul pe care se intra în antichitate. Acum accesul în orașul roman se face pe un drum modern care derutează vizitatorii sitului. Totodată am urmărit stabilirea stratigrafiei în zona intrării în orașul roman precum și planul și fazele de construcție a porții principale a Coloniei Dacica.

Secțiunea S1 (22X2m) a fost trasată pentru a identifica poarta de nord a Coloniei Dacica Sarmizegetusa. Este orientată nord-sud. În acest loc zidul orașului, vizibil pe teren, este întrerupt. Terenul a fost folosit ca teren arabil iar ulterior ca livadă, fiind achiziționat de Ministerul Culturii în anul 2000.

Stratigrafia: Glia actuală are o grosime de 30-40 cm după care urmează gropi moderne până la adâncimea de 0,60 m. La această adâncime terenul a fost nivelat la începutul secolului XX cu un strat de piatră, țigle, cărămizi romane sfărâmate și pamânt. Stratul are o grosime maximă de 20 cm (C07). Din acest strat provin două monete datate la 1906 și 1913.

În această secțiune a fost descoperit canalul magistral nord- sud al orașului, care apare la adâncimea de 70 de cm de la solul actual. El are o adâncime de aproximativ 2 m iar lățimea de 70 cm și pătrunde până în stânca nativă. Canalul era acoperit cu lespezi mari de piatră de carieră de culoare gri albăstrui cu pete ruginii. Nici una din lespezile descoperite, de dimensiuni foarte mari (2x1m cu o grosime de 0,20 m de ex.), nu a fost găsită pe moment in situ. Canalul are două faze. Prima fază este construită cu precădere din pietre de carieră pe o adâncime de 1,60 m și se țese cu o platformă de piatră (numită convențional C21). Partea superioară a pereților canalului (faza a doua) are o înălțime de 40-50 cm, aceștia fiind construiți mai ales cu bolovani de râu și cu bucăți de gresie. Grosimea pereților canalului este de 70 cm. Canalul intră în profilul vestic al secțiunii în dreptul metrului 4,30 drept pentru care am deschis o suprafață cu dimensiunile de 7x6,5 m până la marginea proprietății vecine, care este proprietate privată.

Platforma de piatră (C21) este o substrucție implantată în solul antic până în lutul virgin și are 70 cm adâncime. Ea a fost surprinsă și în suprafața deschisă pentru a urmări latura de vest a canalului. La bază are unu, două straturi de bolovani de râu și apoi piatră de carieră sfărâmată, bolovani de râu cu mult mortar. Partea superioară a acesteia a fost nivelată. Pe moment nu știm ce elevație se găsea pe această platformă. Ea reprezintă prima fază constructivă a porții de acces în oraș. În faza a doua, peste această platformă s-a așternut o lutuială (C20) care conține și gresie sfărâmată.

Fazei a treia îi aparține o fundație de zid care avea la partea superioară mortar și era formată din bolovani mari de râu. Acesta apare la 80 cm de profilul nordic al suprafeței nou deschise și la adâncimea de 22 cm față de nivelul actual al solului. Fundația zidului iese 30-40 cm din profilul de vest și intră pe

---

proprietatea vecină. Reprezintă probabil faza a treia de piatră a turnului de vest al porții.

La adâncimea de 1,12 m de la nivelul actual al solului și la o distanță de 1,60 m de profilul vestic al suprafeței din profilul nordic apare un zid cu o grosime de 110 cm. Zidul are o fundație formată din bolovani de râu și pietriș care are o grosime de 20-40 cm și este așezată peste substructura C21. Elevația zidului este alcătuită din blocuri mari de gresie păstrate pe o înălțime de 40 cm. Zidul a fost surprins pe o lungime de 2,50 m dar din cauza epuizării fondurilor de cercetare am fost obligați să întrerupem săpătura la acest stadiu în suprafața nou deschisă. De altfel nici în S1 nu am finalizat cercetarea din aceeași cauză, fapt pentru care nu am descris în acest material toate complexele descoperite, multe dintre ele fiind în curs de săpare.

Sub stratul de nivelare de la începutul secolului XX de care vorbeam mai sus, a apărut la capătul nordic al secțiunii S1 un alt canal, de gresie, orientat SV-NE, care intră în profilul vestic. Canalul are pereții alcătuiți din două rânduri de blocuri mari, finisate de gresie care nu sunt legate cu mortar. Cel mai lung bloc de gresie are 145 cm lungime, o lățime de 50 cm și o grosime de 30 cm. Peretele vestic are o lățime de 80 cm, este bine păstrat, spre deosebire de cel estic care este parțial distrus de o groapă modernă care conține blocuri de travertin și marmură cu muluri. Canalul are o adâncime păstrată de 80 de cm și intră în profilul vestic al secțiunii. Din păcate nu am putut urmări relația dintre cele două canale, ea urmând a fi stabilită în cercetările din anii următori. Materialul arheologic descoperit este alcătuit din ceramică rulată, elemente arhitectonice precum și multe fragmente epigrafice, toate descoperite în gropi moderne și în canalul de piatră.

După fragmentele arhitectonice de marmură, travertin și gresie descoperite, unele din ele de mari dimensiuni, credem că avem de a face cu o construcție monumentală care era situată în fața drumului imperial care venea de la Drobeta și continua până la Porolissum.

## Note

- 1 Rapoarte de săpătură: H. Daicoviciu, D. Alicu, I. Piso, C. Pop, în Sargeția XIV, 1979, p. 146-149; H. Daicoviciu, D. Alicu, în ActaMN XVIII, 1981, p. 83-84; Analiză, interpretare: A. Rusu-Pescariu, D. Alicu, Templele romane din Dacia, Deva 2000, p. 114-119, A. Schäfer, Tempel und Kult in Sarmizegetusa, Paderborn 2007, p. 156-159.

---

## Informații suplimentare online

[Raportul 5216 din cronica.cimec.ro](https://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)

---